

Ismereti „vákum”?

VISSZHANG - LVII. évfolyam, 33. szám, 2013. augusztus 16.

Csepeli Györgynek *A test mérnökei* címmel jelent meg könyvismertetése Kádár Gábor és Vági Zoltán új kötetéről (*A végső döntés*, Jaffa Kiadó, Budapest, 2013) az *ÉS* augusztus 9-i számában. A könyvet nem ismerem, a szerzők munkásságáról jókat olvastam, ezért nem is „érdemben” akarok foglalkozni a szociálpszichológus írásával.

Mindössze bevezető gondolatainak brutális fennhéjázását vélem kritizálandónak. Csepeli így: *„Miközben a mai magyar »sztártörténészek« azon vitatkoznak, hogy az elejétől a végéig antiszemita Horthy-korszak az iskolai osztályzatok kretén logikája szerint 4-es alát vagy 3-as fölét kapjon, alapvető ismereteink hiányoznak [kiemelés tőlem – P. F.] azokról a személyekről és történelemszerűségekről, melyek az 1920 óta kísértő gyilkos lehetőséget 1944-ben valósággá érlelték.”* Na most, itt ugye mindenki megkapta a magáét, aki az ún. Gerő-Romsics-vitában részt vett, leginkább persze az antiszemitizmussal vádolt oldalon. Azok mindnyájan eltolhatják a biciklit. S nemcsak Romsicsék, hanem az egész történettudomány a célpont! A *miközben* után jön az *eközben* kezdetű mondat, amit nem idézek. A lényege, hogy egy nem publikált kutatás szerint – Csepeli György vagy másoké, nem derül ki – a mai magyar felnőtteknek csak a 9 százaléka tartja felelősnek a magyar lakosságot a történelemért, 25 százalék a gazdag zsidókat kárhoztatja, Hitlert és Horthyt, illetve a magyar lakosságot minden második ember tartja csak felelősnek.

Tehát miközben mindenféle nevesincs történészek értelmetlen vitákat folytatnak a Horthy-rendszer jellegéről – úgy, hogy a fundamentális kutatások sem készültek el a korszakról! –, a magyar társadalom java része dagonyázik a büntelenségben, vagy éppenséggel csak félvállról ismeri el cselekvő aktivitását, bűnrészességét. Nos, utóbbival nagy vitám nincs. (Éppen a közeli hőgutás napokban a strandon akadt meg a szemem egy 35-40 közötti férfin, aki két gyermekével fürdőzött. A szíve fölött egy hatalmas horogkeresztet ábrázoló tetkó éktelenkedett. Percekig néztem lopva, lenyűgözött a bőrbe égetett barbárság.) Viszont mivel magam is céhtagnak számítok, Csepeli György sommás ítéletét történeti vitáinkról vissza kell utasítanom. És nem elsősorban az utalás szintjén megjelenő akadémikus miatt, aki, szögezzük le, nem holokauszt-kutató, hanem azon kiváló szakértők nevében, akik sokféle megközelítésben foglalkoznak évtizedek óta ezekkel a kérdésekkel. Aki ezt leírja, nem lenne tudatában annak, hogy a Páva utcai holokauszt-központban kik és milyen munkát végeznek? De említhetnék más műhelyeket is.

Miután Magyarországot a holokauszt-kutatás szempontjából Csepeli szűz területnek nyilvánította, következik az átvezető mondat a Kádár-Vági-kötet bemutatásához. Ebben az *ismereti vákumba* (sic!) robbant be a szerzőpáros könyve. Jómagam csak az utóbbi 10 évben szemináriumok, konferenciák, workshops ezrein vettem részt, s mindez csak lebegés lett volna az űrben? De most végre megszületett a kulcsmű?! Nekem az is merész és önhitt dolog volt, amikor Csepeli György pannonthalmi látogatását követően nyílt levelet intéztem Várszegi Asztrikhoz az apátsági könyvtárban álló Teleki-szobor eltávolítása ügyében. Akkor kognitív disszonanciára hivatkoztam, részben egyébként jogosan, de valóban komolyan gondolta, hogy fellépése nyomán a balga páterek rögtön kidobják Horthy miniszterelnökét? Most meg itt van ez a vákum.